

JORDI PUJOL, LA GRAN FAMÍLIA

EL FIL D'ARIADNA
80

© 2015 Maiol Roger

© Carles Ribas, per la foto de l'autor

© 9 Grup Editorial, per l'edició
Angle Editorial
Muntaner, 200, àtic 8a
08036 Barcelona
T. 93 363 08 23
www.angleeditorial.com
angle@angleeditorial.com

Realització editorial: ebc, serveis editorials
Fotocomposició: Montserrat Gómez

Primera edició: Març de 2015
ISBN: 978-84-16139-40-8
DL B 7289-2015
Imprès a Romanyà Valls, SA

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre,
ni la seva incorporació a un sistema informàtic, ni la seva transmissió
en cap forma ni per cap mitjà, sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació
o altres mètodes, sense el permís previ i per escrit dels titulars del copyright.

Taula

PRESENTACIÓ 13

LA CAIGUDA

1. **Jordi Pujol: crònica d'una confessió** 17
2. **Jordi, Marta, Josep, Pere, Oriol, Mireia i Oleguer: l'herència** 43

LA CONSTRUCCIÓ

3. **Florenci Pujol: el contrabandista mecenes** 89
4. **Marta Ferrusola: la forja del mite** 107
5. **Francesc Cabana: l'home de la banca** 123
6. **Lluís Prenafeta: la feina bruta** 141
7. **Macià Alavedra: l'home dels favors** 159
8. **De la Rosa: d'empresari model a empresari a la Model** 173
9. **Miquel Roca: l'eterna espera** 187
10. **Josep Antoni Duran Lleida: el soci molest** 211
11. **Felip Puig: entre el pare i el fill** 233
12. **Artur Mas: matar el pare** 245

EPÍLEG 265

BIBLIOGRAFIA 275

AGRAÏMENTS 277

Presentació

Les últimes línies d'una crònica no sempre són agraïdes: la pressa per acabar, tancar l'ordinador i fugir és mala consellera, i més si és l'últim divendres del mes de juliol. El del 2014 cau en dia 25 i el final de la crònica s'acosta, a punt per marxar d'hora, quan en Jesús García, company del diari *El País*, fa un comentari a la redacció:

—Ostres, mira el comunicat que ha enviat Jordi Pujol.

La primera lectura que faig del comunicat no em fa reaccionar. La segona, més atenta, em fa obrir els ulls com unes taronges i em porta a dues reflexions: la primera, que Pujol ens ha enganyat durant anys. La segona, que el divendres s'allargarà més del previst. Finalment s'ha allargat uns sis mesos, i el resultat és aquest.

Pocs dies després em va trucar la Rosa, l'editora, per proposar-me fer una revisió del pujolisme, la fe que ha mogut la política catalana durant dècades. Pujol m'és molt llunyà: el dia que vaig néixer, ja feia sis anys que era president. El dia que va plegar, jo feia segon de batxillerat i formava part de tota una generació que només havia conegut un president: ell. Dos presidents més tard, començava a exercir de periodista, coincidint amb l'adveniment del primer volum de les *Memòries*, en les quals Pujol va explicar com va voler la seva vida.

En la meua trajectòria professional he tractat molt poc Jordi Pujol: l'he vist i escoltat en actes de Convergència, en xerrades i en presentacions de llibres, però més enllà d'això, res. Fins al 25 de juliol de 2014. Aquell divendres em va tocar submergir-me en el seu món, i des que vaig començar a escriure aquestes línies m'ha acompanyat en tot: he acabat citant-ne frases, anècdotes, i fins i tot utilitzant un parell d'acudits seus per amenitzar una sobretaula.

Per a aquesta crònica feta de retrats he utilitzat els llibres escrits sobre Pujol i sobre cada un dels personatges que la conformen, la beneïda hemeroteca, i entrevistes fetes a l'entorn de tots ells. Vaig demanar una entrevista amb Jordi Pujol a través del seu advocat, però va excusar-se amb un amable «ara no toca».

Jordi Pujol, la gran família explica la figura de Pujol a partir de la relació que ha tingut amb diverses persones que l'han rodejat i n'han configurat els trets bàsics: uns han ajudat a construir el mite, altres han continuat la seva obra i alguns conformen l'ombra del poder des d'on s'han fet negocis aprofitant la seva presidència. Tots ells conformen la gran família de Jordi Pujol, bàsica per entendre la seva figura i el secret amagat durant trenta-quatre anys.

1

Jordi Pujol: crònica d'una confessió

«Lamentablement, no es va trobar mai el moment adient per regularitzar aquesta herència.»

Guardar durant trenta-quatre anys un secret sembla molt difícil. Però potser és més fàcil si estem parlant d'un pecat comú entre persones poderoses, com és el de tenir diners en paradisos fiscals. Potser és més fàcil si quan hi ha un escàndol sobre la teva família sempre te'n salves i quedes com a víctima d'uns fills que són el teu tendó d'Aquil·les. Potser és més fàcil si cada vegada que hi ha una pregunta incòmoda respons «això no toca» per no haver d'entrar-hi, i no tan sols això, sinó que fas servir el mètode internament per evitar pensar en temes en què no et ve de gust pensar. Potser és més fàcil si et dius Jordi Pujol i has dedicat la teva vida a ser un mite de Catalunya, el reconstructor d'un país destruït que ha patit i treballat incansablement per a tots els catalans. I segurament és més fàcil si ets capaç de guardar un sentiment que crema l'ànima com el rancor a la tauleta de nit, embolicat en un moca-

dor. A la tauleta de nit de Jordi Pujol, hi caben moltes coses, i al llarg de trenta-quatre anys hi va haver un paper que hi deia: «L'herència del pare».

Després de ser durant vint-i-tres anys president de la Generalitat, Jordi Pujol es dedica a construir el seu llegat. Funda el seu Centre d'Estudis, que s'encarrega d'analitzar la seva obra, amb volums gruixuts sobre totes les accions de govern i conferències que li permeten continuar participant en política sense estar-hi oficialment. La fundació es finança amb subvencions i aportacions privades, i està dedicada al que a Pujol li agrada definir com Idees, Valors i Actituds (IVA). És curiós, vista l'evolució de l'impulsor, que tingui nom d'impost. El ja expresident promou una càtedra sobre ètica en el lideratge, un projecte educatiu i una beca dedicada a la seva figura.

Té, gràcies a una llei aprovada pel seu propi Govern, una oficina d'expresident que li permet mantenir gran part del seu salari i un despatx al qual pot anar cada dia a llegir la premsa, repassar papers i trucar a qui sigui amb l'ajuda del personal que li proporciona el Govern català, que, com sempre, és la seva mà dreta Carme Alcoriza, jubilada el 2013. Ella sap sempre què ha de fer: Pujol no marca el telèfon, no compra el diari, ni tan sols escriu a l'ordinador. Fins i tot, incapaç de llegir tot el que li agradaria llegir, té contractada una persona a qui li cedeix lectures perquè després li comenti les coses més importants. El que no aconsegueix Pujol, ni estant teòricament jubilat, és estar a casa. Li caurien les parets a sobre.

L'expresident aconsegueix amagar totes les ombres dels seus anys de govern i fer que només es vegin les llums, l'elogi unànim de tot l'arc parlamentari al constructor de Catalunya. Pujol continua essent un sinònim de Catalunya per als seus seguidors, i una persona respectada per gairebé tothom.

Ell és una persona molt preocupada per saber què en dirà la història. Al final del seu últim mandat ha donat l'ordre de revisar totes les catifes del Palau de la Generalitat, influït pel final polític de Helmut Kohl, el líder alemany que després de perdre les seves sisenes eleccions pateix el desterrament del seu propi partit en descobrir-se que la CDU s'ha finançat il·legalment. Pujol no vol acabar així, i té més sort en els escàndols sobre els comptes que van sorgint amb ell retirat: la pressió recau sobre Artur Mas, el seu delfí.

Fins i tot continua essent un actiu polític. Abans que el seu partit, Convergència, decideixi que ha de caminar cap a la independència, ell fa una esmena a la totalitat a la seva pràctica política i defensa l'opció de la secessió com l'única viable per al futur de Catalunya. Ell, que ha estat un dels homes que més ha lluitat contra l'independentisme quan era president del Govern, accepta el seu fracàs com a constructor d'Espanya posant un llacet al llegat de pal de paller del catalanisme.

Pujol és, però, conscient de les seves faltes. Guardat a la tauleta de nit o amb «això no toca», té un secret amagat que pesa, i ell mateix s'encarrega de sembrar alguna ombra de dubte. El 27 d'octubre de 2009, en una entrevista a *Àgora* per presentar el segon volum de les *Memòries*, el periodista Xavier Bosch l'interroga sobre la corrupció. Pujol l'adverteix: no és un bon camí, ell sap coses i pot descobrir el pastís. «Si entrem aquí, ens farem molt mal. Jo també podria dir que aquests van donar tant a tant», diu, tot fent el gest d'entregar diners.

Menys de dotze hores després de l'entrevista, Lluís Prenafeta i Macià Alavedra, dos dels seus homes de màxima confiança en els seus vint-i-tres anys de govern, són detinguts. Si l'oasi català havia esclatat amb el cas Palau, pocs

mesos abans, el cas Pretòria el converteix, directament, en una llegenda urbana. Davant la detenció dels seus amics, Pujol matisa les seves paraules: «Vaig expressar-me malament, em disculpo».

Aquest rampell de reflexió interna li torna a venir tres anys després, en una entrevista al programa *El Convidat* emesa al setembre del 2012, en la qual l'expresident es mostra molt reflexiu, preocupat pel seu llegat, en una revisió gairebé religiosa de tot el que ha fet, un «examen de consciència» a partir de les preguntes d'Albert Om:

—Li preocupa el que diran?

—M'agradaria que poguessin parlar bé de mi, m'agradaria molt. Però segur que cent per cent bé no en parlaran. I segur que cent per cent bé no es pot parlar de mi. Si, en general, el judici que fa Catalunya de mi és positiu, jo seria molt feliç.

—Està en una fase com d'examen de consciència?

—No. El que passa és que... en quin sentit ho diu?

—Tinc la sensació que està en una fase de revisió. L'he trobat més crític del que pensava amb vostè mateix.

—Amb mi mateix, sí. La gent això no s'ho creu. Això la gent no s'ho creu, jo sóc crític amb mi mateix. Sempre ho he estat.

—Quan un sap que sortirà als llibres d'història, l'examen de consciència que es fa és més rigorós.

—Jo encara sóc viu. I encara puc espatllar la meva biografia. O la puc millorar.

L'escena no indaga més en aquest aspecte perquè Pujol no hi vol entrar. La realitat respondrà per ell poques setmanes després: efectivament, podia espatllar la seva biografia.

Què cony és la UDEF?

La Unidad de Delitos Económicos y Financieros (UDEF) de la Policía Nacional filtra un informe a *El Mundo* que el diari va desgranant en plena campanya electoral per a les autonòmiques de novembre del 2012, en les quals Artur Mas es presenta amb la promesa de convocar una consulta sobre la independència. La primera informació del diari, publicada el divendres 16 de novembre, apunta l'existència de comptes de Mas i Pujol a Liechtenstein i Suïssa. En el cas de l'actual president, situa l'origen dels diners en el seu pare, que havia mort pocs mesos abans. Mas no està preocupat pels efectes judicials que pugui tenir la informació, perquè va regularitzar correctament els seus diners a Vaduz el 2008, després que la informació arribés a mans de l'Agència Tributària, la qual, amb la regularització, arxiva el cas. Els seus fills i la seva dona figuren com a beneficiaris en aquest compte. El ja president, tot i que en un primer moment assegura que desconeix de què es tracta, reconeix finalment que sabia que n'era beneficiari als anys vuitanta, però a la vegada insisteix que mai ha disposat d'aquests diners, que mai ha tingut comptes a l'estranger al seu nom i que l'herència del pare ha estat només per a la seva mare.

Quan el tema esclata a mitja campanya electoral, Mas està tranquil per les possibles repercussions judicials perquè ja està tot solucionat, però està preocupat per l'afectació que pot tenir en les eleccions. Per això, el dia que surt la publicació, en un acte a Vic, fa un dels mítings més passionals que se li recorden, enèrgic, dur. Utilitza la fórmula Pujol i converteix els atacs contra ell en una campanya contra Catalunya i la consulta sobiranista: «Totes les informacions bus-

quen una cosa. No anar contra Mas, que els importa un rave. El problema és que hi ha un president a Catalunya que vol donar la veu al poble». Mas ja havia avisat, mesos abans, que en iniciar-se el procés rebria atacs. No s'equivocava.

Les informacions sobre Mas són lleus, però *El Mundo* torna a carregar l'endemà contra la família del fundador de Convergència. L'acusa de tenir 137 milions en comptes a Suïssa, a nom del matrimoni Pujol Ferrusola i el seus fills Jordi i Oriol. És un dissabte, en l'equador de la campanya electoral, i el patriarca està enfurismat, com sempre que s'ataca els seus fills, i una mica més, amb ell al mig de la denúncia. Convergència i Unió celebra un míting al Pavelló Municipal d'Esports de Granollers, que compensa la seva fredor amb l'escalf de la militància de CiU, que assisteix amb ganes de guerra per les informacions dels dos últims dies. Ho veuen, com no pot ser d'una altra manera, com un atac a Catalunya.

La presència de Jordi Pujol, que cada cop fa menys mítings, no està prevista. El president es presenta per sorpresa al pavelló, on l'ambient és entre enrarit i d'eufòria per les ganes de revenja. Pujol va fins al camerino de Mas. «Camerino», per dir-ho d'alguna manera: una sala annexa, freda com tota la instal·lació, on hi ha cadires perquè pugui seure el president i pensar abans del míting. Pujol entra, fa fora amb contundència tothom qui està dins la sala i ordena tancar la porta. Està encolerit, i vol sortir a anunciar que ell, com el president Mas havia proclamat el dia anterior, també es querellarà contra *El Mundo*.

—Vinc a dir una cosa urgent i voldria que es digués de seguida: jo també presentaré una querella —clama des de l'escenari.

La militància respon amb un bram de victòria i crits de «president, president». Pujol creu que l'atac a Mas és pel procés, i dibuixa un paral·lelisme amb el cas Banca Catalana:

—Hi va haver una querella amb finalitat de destrucció d'una força política, d'un sector social, d'una il·lusió, de fer rendir tota una gent, tota una idea, tot un sentiment, tota una il·lusió, tota una eficàcia que no anava en la línia que volien. Això, com que no ho podien frenar democràticament, ho feren d'una manera que ho bastiren de democràcia, però que en realitat era la utilització de l'aparell de l'Estat d'una manera injusta, innoble, il·legal.

Aquí Pujol sent que creix, conscient que el que acaba de dir li ha funcionat tota la vida. S'anima, i de la seriositat inicial passa als comentaris amb sorna que de tant en tant deixa anar als mítings. Es burla dels polítics que van gosar criticar-lo i dels que ara ho fan amb Mas:

—Els que ara, en aquests moments, *disfruten* i treuen pit, perquè fan declaracions que s'assemblen a declaracions que alguns feien l'any 1982 i l'any 1984, que siguin prudents: després d'allò que jo vaig qualificar d'una jugada indigna, cap d'aquests va guanyar les eleccions al Parlament de Catalunya.

L'informe de la UDEF, com se sabrà més tard, està fet, en part, a partir de la conversa que l'examant de Jordi Pujol Ferrusola, Victoria Álvarez, manté dos anys abans en un dinar a La Camarga amb la líder del PP a Catalunya, Alícia Sánchez-Camacho, en què li explica els negocis del fill de

l'expresident. Tres dies després que Pujol es defensí en el míting, el cap de gabinet de Rajoy, Jorge Moragas, envia un SMS a Álvarez. Són amics de l'escola, i ell li va presentar Sánchez-Camacho. Els missatges evidencien unes quantes coses: primer, que els dos excompans d'escola es tenen confiança; després, que Moragas utilitza amb una certa assiduitat l'expressió «et faria un monument». Però, sobretot, el que deixen clar aquests missatges és que el Govern de l'Estat manobra perquè els assumptes de Pujol s'aïregin als quatre vents.

—*Si dices una entrevista y lo contases todo salvarías a España y yo te haría un monumento. Besote* —escriu Moragas.

—*Jajajajaja... cierto y estoy dando vueltas a la moneda, lo que debería hacer y sus consecuencias. Mi hijo me dice que hable, que es un delincuente y es mi obligación... que nos ha robado a todos los catalanes. Mañana voy a hablar con un abogado amigo, y te diré algo...*

—*Tu hijo es un crack, por cierto.*

El 13 de desembre Álvarez declara davant la Unidad de Drogas y Crimen Organizado de la Policía (UDYCO) i explica els negocis d'en Jordi (Júnior). Moragas, que s'hauria conformat amb una entrevista, està agradablement sorprès i li envia un SMS:

—*¿¿¿Pero qué has hecho???*

—*Lo que me pediste. No me pediste q hiciera una declaración? Estoy en ave volviendo a bcn... he comido cerca de Génova y por eso te llamaba para contarte. ¿¿¿No era lo que me pediste???* La udyco y declaración.

—¡Uauuuuuu! Yo te haré un monumento a tu cuerpo.
—Jajajajaja... Mi cuerpo ya es un monumento jajaja.
Pero fuera bromas, me gustaría hablar contigo en persona.

En paral·lel, l'empresari Javier de la Rosa veu l'oportunitat de revenja contra Jordi Pujol, a qui guarda rancor pel tracte que li va dispensar quan el financer va entrar a la presó. El 5 de desembre, pocs dies abans de la visita d'Álvarez als jutjats, De la Rosa explica a la UDEF que a mitjan 1991 va presentar el banquer suís Thierry Lombard a Jordi Pujol, al despatx presidencial del Palau de la Generalitat. El president, segons el relat de De la Rosa, obre un compte al banc davant seu. Pocs dies abans de la denúncia el mateix empresari havia explicat a la policia que Pujol l'havia amenaçat perquè considerava que ell estava al darrere de l'informe de la UDEF. Hi ha una relació entre la denúncia de De la Rosa i la de Victoria Álvarez: la persona que condueix l'examant de l'AVE a la comissaria de Madrid és l'advocat de l'empresari. «No ho sabia! A mi m'envien un cotxe, em va acompanyar, i jo no sabia qui era ni el coneixia de res. Segurament vaig ser molt ingènua», explica l'examant en una entrevista a *eldiario.es*.

Davant les acusacions, Jordi Pujol demana a la banca Lombard Odier que aclareixi que no té cap mena de compte a l'entitat. La societat suïssa respon amb una carta que fa les delícies de l'expresident: no tan sols hi diu que no té «cap relació» amb la banca, sinó que, a més, li treu tota credibilitat a De la Rosa com a testimoni i amenaça *El Mundo* amb accions legals si continua publicant l'existència del compte.

Pujol està content com un gínjol, tant, que cada vegada que va a un mitjà de comunicació porta la carta a la butxa-

ca de l'americana, doblegada, disposat a ensenyar-la a la mínima possibilitat.

És el que fa a Antena 3, en una entrevista de l'11 de gener de 2014, en la qual Susanna Griso va al gra:

—Té vostè comptes a Suïssa?

—No.

Pujol no menteix. A Suïssa no en té. Aleshores fa el gest, es treu la carta de la banca de l'americana i presumeix del seu contingut.

—«*Lombard Odier desmiente de forma categórica cualquier relación*» —llegeix Pujol, que remarca—, això és vital, sobre això es munten les campanyes de desprestigi.

Insisteix en els comptes de la família, però aquesta vegada menteix, i assegura que ningú del seu entorn té diners a l'estranger. Pilar Rahola afirmarà, un cop feta la confessió, que l'únic defecte que l'expresident troba a Artur Mas és que no sap mentir a la cara, art que un polític ha de dominar. Pujol en dóna una bona mostra a l'entrevista d'Antena 3.

Amb la negociació rotunda salva l'assalt sobre ell, però les preguntes continuen amb els negocis dels fills. El focus sobre les peripècies de Jordi Pujol Ferrusola torna a estar encès, recordant les velles aventures dels anys noranta. Sobre l'Oriol pesa l'espasa de Dàmocles d'una imputació pel cas ITV que encara no arriba. I les relacions de l'Oleguer amb inversions multimilionàries fetes a través de paradisos fiscals també comencen a sortir a la llum.

El president porta la informació preparada. Cada setmana, des que comencen les revelacions sobre la família, es